

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1367/2021
24.11.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Весне Станковић, чланова већа, у парници тужиоца „Ехробанк“ ад Београд, чији је пуномоћник Милан Петровић, адвокат из ..., против тужених АА из ..., чији је пуномоћник Јелена Ранчић, адвокат из ..., ББ из ..., ВВ из ... и мал. ГГ из ..., чији је законски заступник ДД из ..., чији је заједнички пуномоћник Снежана Веселиновић, адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији тужених ББ, ВВ и мал. ГГ, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3448/19 од 24.09.2020. године, у седници већа одржаној 24.11.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужених ББ, ВВ и мал. ГГ, изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3448/19 од 24.09.2020. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П 3541/18 од 25.03.2019. године, ставом првим изреке, укинута је решење о извршењу Основног суда у Нишу Ив 5467/12 од 20.06.2012. године, па је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужени обавезу да му у року од 3 дана од дана пријема решења, на име неплаћеног дуга по уговору о потрошачком кредиту од 28.12.2005. године, исплате износ од 630.720,20 динара са законском затезном каматом од 21.03.2012. године до исплате и да му накнаде трошкове извршног поступка у износу од 44.607,00 динара. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој АА на име трошкова парничног поступка исплати износ од 72.000,00 динара. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженима ББ, ВВ и мал. ГГ на име трошкова парничног поступка, исплати износ од 241.750,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 3448/19 од 24.09.2020. године, ставом првим изреке, укинута је пресуда Основног суда у Нишу П 3541/18 од 25.03.2019. године, те је делимично остављено на снази, према туженима АА и ББ, а према туженима ВВ и мал. ГГ, као правним следбеницима пок. ЂЂ, бивше из ..., до висине наслеђене имовине, решење о извршењу Основног суда у Нишу Ив 5467/12 од 20.06.2012. године, за износ од 476.144,31 динар са законском затезном каматом на износ главног дуга од 323.282,01 динар почев од 21.03.2012. године до исплате, док је решење о извршењу за износ преко износа од 476.144,31 динар до износа од 630.720,20

динара укинута и тужбени захтев у том делу одбијен као неоснован. Ставом другим изреке, тужени су обавезани да тужиоцу солидарно, на име трошкова парничног поступка, исплате износ од 241.466,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени ББ, ВВ и мал. ГГ благовремено су изјавили ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 3. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11...18/20), Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужених неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности. Ревизијом тужених указује се на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, због које се ревизија, сходно члану 407. став 1. тачка 1-3. ЗПП не може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, дана 28.12.2005. године, „Центро банка“ ад Београд, као правни претходник тужиоца и тужена АА, закључили су уговор о потрошачком кредиту, којим је банка одобрила туженој кредит у износу од 600.000,00 динара са роком отплате од 60 месеци и уговорном каматом од 11%. Чланом 4. наведеног уговора, одређено је да су средство обезбеђење тог уговора меница, депозит и административна забрана, те је тужена АА тужиоцу предала потписану сопствену бланко меницу серије ..., на којој је уписала своје податке са констатацијом без протеста. Меницу су као жиранти – јемци потписале тужена ББ и сада пок.ЂЂ. Уз захтев за одобрење кредита, тужена АА је банци предала писмено названо „овера података за жиранте“, потписана од стране ББ и ЂЂ, са изјавом да у случају отказа уговора о кредиту због неуредности подносиоца захтева у извршавању уговорних обавеза, обавезују се да солидарно са подносиоцем захтева исплате банци целокупно потраживање. Тужена АА није уредно измиривала обавезе, те је банка поднела предлог за извршење на основу веродостојне исправе, након чега је Основни суд у Нишу решењем о извршењу Ив 5467/12 од 20.06.2012. године, дозволио предложено извршење. На дан 20.03.2012. године, по евиденцији банке дуг тужене АА износио је укупно 630.720,20 динара. Против наведеног решења о извршењу тужене ББ и сада пок. ЂЂ поднеле су приговор. Према налазу и мишљењу вештака финансијске струке Радивоја Николића, укупан дуг корисника кредита, на дан 21.03.2012. године, износи 476.144,31 динар, од чега је главни дуг 323.282,01 динара, а законска затезна камата 152.862,30 динара. Тужена ЂЂ је у току поступка умрла, те је решењем Основног суда у Нишу О 5308/15 од 24.12.2016. године, расправљена њена заоставштина и за наследнике оглашени синови ВВ и мал. ГГ, у односу на које је настављен поступак у овој правној ствари.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је укинуо решење о извршењу у целисти и одбио тужбени захтев тужиоца, налазећи да је тужилац као ималац менице изгубио право на наплату износа по основу те менице, јер у смислу одредби члана 43. Закона о меници, није ни у роковима ни на начин прописан овом одредбом, презентовао меницу на исплату туженима, као меничним дужницима.

Другостепени суд је укинуо првостепену пресуду и решење о извршењу ради наплате утуженог потраживања одржао на снази за износ од 476.144,31 динар, у односу на АА и ББ, а у односу на ВВ и мал. ГГ, до висине наследног дела, закључујући да су тужена АА, као главни дужник, и тужени ББ, ВВ и мал. ГГ, као јемци-платци, сагласно одредбама члана 997, 1002, 1004. став 3. и 1065. ЗОО, у обавези да тужиоцу исплате наведени износ. Издата меница представља средство обезбеђења овог потраживања, а не и инструмент плаћања, због чега меницу није било потребно протестовати у смислу члана 69. став 1. Закона о меници, а осим тога, на истој је тужена АА, као лице које је издало меницу, унела одредбу "без протеста".

Оцењујући наводе ревизије, Врховни касациони суд налази да се закључак и одлука другостепеног суда заснива на правилној примени материјалног права, те да је побијаном пресудом правилно одржано на снази решење о извршењу којим је утврђена обавеза тужених на исплату утуженог потраживања, из разлога које прихвата и овај суд.

Одредбом члана 224. став 1. Закона о наслеђивању („Сл. гласник РС“ број 46/95...6/15), прописано је да сви наследници солидарно одговарају за оставиочеве дугове, сваки до висине вредности свог наследног дела, без обзира на то да ли је извршена деоба наследства.

Одредбом члана 997. Закона о облигационим односима („Сл.лист СФРЈ“ број 29/78... „Сл. гласник РС“ број 18/20), прописано је да се јемац обавезује према повериоцу да ће испунити пуноважну и доспелу обавезу дужника ако овај то не учини. Одредбом члана 1002. став 2. ЗОО, прописано је да јемац одговара за испуњење целе обавезе за коју је јемчио, ако његова одговорност није ограничена на неки њен део или на други начин подвргнута лакшим условима, док је одредбом члана 1004. став 3. истог закона, прописано да јемац-платца одговара повериоцу као главни дужник за целу обавезу и поверилац може захтевати њено испуњење било од главног дужника, било од јемца, или од обојице истовремено (солидарно јемство).

Наведено значи да је тужилац овлашћен да спор ради остварења потраживања води против главног дужника и јемца-платца заједно или сваког од њих појединачно, а у случају да је намирење потраживања обезбеђено са више средстава обезбеђења, поверилац приликом активирања средстава обезбеђења може вршити избор у смислу редоследа активирања средстава обезбеђења. Банка као поверилац може да активира и више средстава обезбеђења истовремено (уколико није утврђен редослед њиховог активирања), односно у могућности је да активира сва средства обезбеђења која су успостављена у циљу наплате кредита, а то значи да захтева враћања кредита од јемца-платца, али и активирање свих заложних права која су успостављена у циљу обезбеђења наведеног потраживања. У сваком случају не може се догодити да поверилац кумулирањем добије више него што износи обезбеђено потраживање због акцесорности залогне и јемства, односно правила о престанку потраживања или дела потраживања намирењем.

Полазећи од садржине наведених законских одреби у контексту утврђеног чињеничног стања, правилан је закључак другостепеног суда да су тужени АА, као главни дужник, и ББ, ВВ и мал. ГГ, као јемци-платци, у обавези да тужиоцу, као повериоцу, исплате доспелу обавезу главног дужника из уговора о кредиту. Меница

коју су тужена ББ и сада пок. ЂЂ потписале представља средство обезбеђења које представља и веродостојну исправу на основу које је одређено принудно извршење. Та меница нема недостатака који би је чинили ништавом и због којих не би могла представљати веродостојну исправу, у смислу члана 54. Закона о извршењу и обезбеђењу и Закона о меници, које се односе на издавање и облик менице. С обзиром да је тужена АА, као лице које је издало меницу, унела одредбу "без протеста", Врховни касациони суд налази да је правилан закључак другостепеног суда да тужилац није био у обавези да туженима, као регресним дужницима, меницу поднесе на исплату на начин предвиђен чланом 69. Закона о меници. Чињеница да је на меници уписан новчани износ који је већи од износа потраживања, није од значаја, с обзиром да је тек извођењем доказа вештачењем у току поступка утврђен тачан износ дуга, а меница је попуњена пре покретања поступка на основу података из пословних књига банке.

Како су потписивањем меничне изјаве и бланко менице, као средства обезбеђења, тужена ББ и сада пок. ЂЂ, преузеле на себе обавезу према тужиоцу, као јемци – платци, али како је ЂЂ у току поступка преминула, те су за њене наследнике оглашени синови, тужени ВВ и мал. ГГ, то је правилно другостепени суд у односу на њене наследнике делимично оставио на снази решење о извршењу до висине наслеђене имовине, у складу са чланом 224. став 1. Закона о наслеђивању, а у односу на тужене АА и ББ, оставио на снази решење за цео износ потраживања утврђен вештачењем.

Овај суд је приликом доношења одлуке имао у виду и остале наводе ревизије, али је оценио да су неосновани, јер суштински представљају понављање навода који су истицани у жалби против првостепене пресуде, а ове наводе је другостепени суд правилно оценио као неосноване и за ту оцену дао јасне и довољне разлоге, које у свему прихвата и овај суд.

Из напред изнетих разлога, применом члана 414. ЗПП одлучено је као у изреци.

Како састав одговора на ревизију није био нужен за вођење ове парнице, то је применом одредбе члана 154. у вези са чланом 165. Закона о парничном поступку, одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка, те је одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Марина Милановић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**